THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די פלאַטן אנטוואפענונג קאָנפערענץ

די פלאַטן אנטוואפענונג קאָנפערענץ, וואָס האָט זיך געכטן געעפנט אין לאָנדאָן, האָט זיך ניט געשטעלט קיין באוונדערס גרייסע אויפגאבן. אלץ וואָס זי פארלאנגט, איז צו רעגולירן דעם בוי פון קריגס-שיפן פון פארשיי-דענע קלאסן, און ניט אים אָפּשאפן.

די דאָזיקע "רעגולאציע" עקזיסטירט, אייגנטלאך אויך איצט, און האָט שטענדיק עקזיסטירט. זי האָט זיך אָבער שטענדיק באזירט אויף קאָנ-קורענץ, אויף געיעג, — האָט איין מלוכה געבויט א קריג-שיף, האָט די צווייטע געוואוסט, אז זי דארף אויך בויען א קריג-שיף צו באלאנסירן איר יס-מאכט. אין דעם פאל פון ענגלאנד איז דער כלל: ביז דער מלחמה געווען אביסל א ברייטערער: זי האָט באלאנסירט די מאכט פון איר פלאָט, אז זי זאָל זיך אויסגלייכן מיט דער מאכט פון די צוויי שטארקסטע פלאָטן אין דער וועלט.

און אָט די קאָנקורענץ האָבן אלע געפילט, זי א קללה, ווי אן אומגע-הייערע לאסט אויף די בודזשעטן פון די באטרעפנדיקע לענדער. עס איז דער-פאר דאָך א גלייכע זאך, אז אנשטאָט צו יאָגן און איבעריאָגן איינער דעם צווייטן, וואָס פירט ניט צו קיין שום רעזולטאטן, זאָל מען איינמאָל פאר אלע-מאָל באשטימען פאר יעדער יס-מאכט וויפל שיפן זי זאָל האָבן, און מען זאָל מער ניט דארפן לויפן איינער איבער דעם צווייטן.

אנב עדעס מען די לעצטע יאָרן זייער פיל וועגן אָפּשאפונג פון מלח-מות, און דער געדאנק פון אייביקן פרידן האָט שטארקע טשעמפּיאָנען, צווישן וועלכע עס געפינט זיך דער בריטישער פרעמיער, ראמזי מאקדאָנאלד, דער איניציאטאָר פון דער איצטיקער קאָנפערענץ. זיי באטראכטן די רעדוקציע פון די פלאָטן ווי א שריט צו דער אָפּשאפונג און באוואפענונג און פון מלחמה בכלל.

אָבער אויב מאקדאָנאלד און אפשר אויך האוווער מיינען ערנסט מיט זייער קאמף קעגן מלחמות, זיינען זיי אָבער ניט בכח דורכצופירן זייערע פלענער. זיי זיינען ווייט ניט קיין באלעבאטים פון דער לאגע אפילו ביי זיך אין דער היים, און זיי מוזן זיך רעכענען מיט זייערע באטרעפנדיקע פלאָטן און אנדערע "עקספערטן", וואָס וועלן בשום אופן ניט דערלאָזן, אז זייער לאנד זאָל גיין צו ווייט אין דער הינזיכט פון אנטוואפענונג.

דעם פרעמיער פון פראנקרייך קומט אפשר דער קרעדיט פאר זיין ברוטאלער אנטהארציקייט: ער זאָגט, אז פראנקרייך וועט ניט איינלאָזן איר פלאָטן-בוי פראָגראם, וואָס האָט אָנגעצייכנט א פארגרעסערונג אויף קארגע דריי הונדערט טויזנט טאָן פאר די קומענדיקע צוועלף יאָר. פראנק-רייך איז אנב געווען אויך די, וואָס האָט אויף דער וואשינגטאָנער פלאָטן-קאנפערענץ בשום אופן ניט געוואָלט איינגיין אויף שניידן אירע סובמארינען

פראנקרייך, אמווייניקסטנס, האלט דאָ אָפן אירע קאָרטן. זי, וואָס איז פון דער מלחמה ארויס די שטארקסטע מיליטערישע מאכט אין אייראָ-פע, וויל אָנהאלטן אויך אויף ווייטער די דאָזיקע פאָזיציע. האָט זי ניט די מיטלען אויף צו בויען גרויסע קריגס-שיפן, איז זי ווייליק איינצוגיין אויף אן אָפּמאך צו שניידן דעם טיפ שיפן, — סובמארינען און קלענערע סארטן קריגס-שיפן קאסטן א סך ביליקער.

די אנדערע מלוכות פארדעקן אָבער זייערע צילן מיט שיינע רייד. דער בריטישער פרעמיער, למשל, מיינט טאקע ערנסט מיט זיינע פלענער, אָבער דאָך וועט ער ניט קאָנען איינגיין אויף אן אויסטייטשונג פון "פריי-היים פון די ים'ען", ווי אמעריקע וויל, — אז שיפן פון נייטראלע לענדער זאָלן זיין פולשטענדיק פריי צו באזוכן לענדער וואָס שטייען אין קריג. ער קאָן דאָס ניט טאָן, ווייל די "עקספערטן" וועלן צו דעם ניט דערלאָזן.

די קאָנפערענץ איז דערפאר אין געפאר פארוואנדלט צו ווערן אין אזא צוזאמענקום, וואו יעדער צד וועט פרובירן אויסדינגען פאר זיך דעם סארט שיפן, וואָס קאָסט ביליקער. איז בעסער צוגעפאסט פאר זיינע צווקען און איז אפשר צום סוף טויטלאכער, ווי די גרויסע שיפן וואָס זיינען ביז איצט געבויט געווארן און וועלכע ווערן באמת נוצלאָז איצט, מיט דער פאר-פולקאָמונג פון די קליינע יס-משחיתים און עראָפּלאנען און לופט-שיפן. אזא סוף האָט, איינגלאך, געהאט די וואשינגטאָנער קאָנפערענץ: זי האָט אפשר פארקלענערט די פלאָט אויסגאבן פון די באטרעפנדיקע מלוכות, אָבער ניט די פארניכטונגס קראפט פון די פלאָטן.

אָבער אויב מאקדאָנאלד און אפשר אויך האוווער מיינען ערנסט מיט זייער קאמף קעגן מלחמות, זיינען זיי אָבער ניט בכח דורכצופירן זייערע פלענער. זיי זיינען ווייט ניט קיין באלעבאטים פון דער לאגע אפילו ביי זיך אין דער היים, און זיי מוזן זיך רעכענען מיט זייערע באטרעפנדיקע פלאָטן און אנדערע "עקספערטן", וואָס וועלן בשום אופן ניט דערלאָזן, אז זייער לאנד זאָל גיין צו ווייט אין דער הינזיכט פון אנטוואפענונג.

דעם פרעמיער פון פראנקרייך קומט אפשר דער קרעדיט פאר זיין ברוטאלער אנטהארציקייט: ער זאָגט, אז פראנקרייך וועט ניט איינלאָזן איר פלאָטן-בוי פראָגראם, וואָס האָט אָנגעצייכנט א פארגרעסערונג אויף קארגע דריי הונדערט טויזנט טאָן פאר די קומענדיקע צוועלף יאָר. פראנק-רייך איז אנב געווען אויך די, וואָס האָט אויף דער וואשינגטאָנער פלאָטן-קאנפערענץ בשום אופן ניט געוואָלט איינגיין אויף שניידן אירע סובמארינען

פראנקרייך, אמווייניקסטנס, האלט דאָ אָפן אירע קאָרטן. זי, וואָס איז פון דער מלחמה ארויס די שטארקסטע מיליטערישע מאכט אין אייראָ-פע, וויל אָנהאלטן אויך אויף ווייטער די דאָזיקע פאָזיציע. האָט זי ניט די מיטלען אויף צו בויען גרויסע קריגס-שיפן, איז זי ווייליק איינצוגיין אויף אן אָפּמאך צו שניידן דעם טיפ שיפן, — סובמארינען און קלענערע סארטן קריגס-שיפן קאסטן א סך ביליקער.

די אנדערע מלוכות פארדעקן אָבער זייערע צילן מיט שיינע רייד. דער בריטישער פרעמיער, למשל, מיינט טאקע ערנסט מיט זיינע פלענער, אָבער דאָך וועט ער ניט קאָנען איינגיין אויף אן אויסטייטשונג פון "פריי-היים פון די ים'ען", ווי אמעריקע וויל, — אז שיפן פון נייטראלע לענדער זאָלן זיין פולשטענדיק פריי צו באזוכן לענדער וואָס שטייען אין קריג. ער קאָן דאָס ניט טאָן, ווייל די "עקספערטן" וועלן צו דעם ניט דערלאָזן.

די קאָנפערענץ איז דערפאר אין געפאר פארוואנדלט צו ווערן אין אזא צוזאמענקום, וואו יעדער צד וועט פרובירן אויסדינגען פאר זיך דעם סארט שיפן, וואָס קאָסט ביליקער,